

“เมืองอัจฉริยะ” หรือ “Smart City” เป็นแนวคิดในการพัฒนาเมืองที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน เพราะเมืองคือสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและเกี่ยวข้องกับประชาชนในทุกๆ ด้าน เมื่อมีประชากรมาอยู่รวมตัวกันอย่างหนาแน่น ปัญหาหลาย ๆ ด้านจึงตามมา ไม่ว่าจะเป็นมลภาวะ ขยะ อาชญากรรม การเดินทางและการขนส่ง การจราจร ที่พักรอคอย และอื่นๆ ปัญหาเหล่านี้ถูกแก้ไขมาอย่างยาวนาน แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้หมดไปได้เพราะเป็นเรื่องที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เนื่องจากประชากรไม่ลดลงแต่กลับจะเพิ่มขึ้นในทุก ๆ วัน

ดังนั้น จึงมีการเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาลำเลียงอย่างชาญฉลาด การพัฒนาเมืองโดยใช้แนวคิด “Smart City” จึงเกิดขึ้น ซึ่งได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติจริงในหลาย ๆ ประเทศ ผลที่ได้รับคือประชาชนในหลาย ๆ เมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สิ่งแวดล้อมได้รับการดูแล ปัญหาทางสังคมหลาย ๆ ด้านค่อย ๆ ลดน้อยลง

คำว่า “Smart City” มีผู้นิยามไว้หลากหลาย แต่ประเด็นหลักที่นิยามไว้ตรงกันคือ การประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับเมือง เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถอาศัยอยู่ในเมืองได้อย่างสะดวกสบายเป็นมิตร และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี เพื่อให้เป็นภาพที่ชัดเจนขึ้น จึงขอยกตัวอย่างเมืองที่ใช้แนวคิด “Smart City” เข้ามาพัฒนาเมือง นั่นคือ อัมสเตอร์ดัม เมืองหลวงของประเทศเนเธอร์แลนด์ เมืองแห่งนี้ได้ร่วมมือกับบริษัทใหญ่อย่าง Phillips, Cisco, IBM, และบริษัทเล็กๆ อีกจำนวนมาก ร่วมกันพัฒนาสู่ความเป็นเมืองสีเขียว เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งบริษัทเหล่านี้จะช่วยกันคิดค้นและพัฒนาให้อัมสเตอร์ดัมเป็นศูนย์กลางของเทคโนโลยีสำหรับ Smart City และได้กลายเป็นต้นแบบให้กับเมืองอื่นๆ ในยุโรป เช่น มีการจัดเก็บขยะโดยรถขยะที่ใช้พลังงานไฟฟ้า ใช้พลังงานแสงอาทิตย์มาเป็นไฟฟ้า บ้านหลายพันหลังติดตั้งหลังคาที่ช่วยประหยัดพลังงาน มีจุดจ่ายกระแสไฟให้กับรถที่ใช้พลังงานไฟฟ้าหลายจุด เป็นต้น

ในประเทศไทย รัฐบาลได้กำหนดให้ Smart City เป็นวาระแห่งชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระจายความเจริญอย่างเท่าเทียมกัน ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วประเทศให้ดีขึ้น รวมทั้งยังสอดคล้องกับแผนชาติ เช่น โมเดลประเทศไทย 4.0 แผน

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมถึงแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งหวังให้ประเทศไทยก้าวไปสู่ประเทศดิจิทัลในอนาคต

การพัฒนาเมืองให้เป็น Smart City มีด้วยกัน 7 มิติ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance)

สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment)

เป็นเมืองที่มุ่งเน้นปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ และติดตามเฝ้าระวัง สิ่งแวดล้อมและสถานะแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดการน้ำ การดูแลสภาพอากาศ การเฝ้าระวังภัยพิบัติตลอดจนเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility)

เป็นเมืองที่มุ่งเน้นเพิ่มความสะดวก ประสิทธิภาพ และความปลอดภัยในการเดินทางและขนส่ง และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living)

เป็นเมืองที่มุ่งเน้นให้บริการที่อำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิต เช่น การบริการด้านสุขภาพให้ประชาชนมีสุขภาพและสุขภาวะที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่สังคมสูงอายุ การเพิ่มความปลอดภัยของประชาชนด้วยการเฝ้าระวังภัยจากอาชญากรรม ไปจนถึงการส่งเสริมให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดำรงชีวิตที่เหมาะสม

พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People)

เป็นเมืองที่มุ่งเน้นพัฒนาพลเมืองให้มีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงเศรษฐกิจและการดำรงชีวิต สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้นอกระบบ รวมถึงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันด้วยความหลากหลายทางสังคม

พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy)

เป็นเมืองที่มุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของเมือง หรือใช้พลังงานทางเลือกอันเป็นพลังงานสะอาด (Renewable Energy) เช่น เชื้อเพลิงชีวมวล ไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน และไฟฟ้าจากพลังงานอื่นๆ เป็นต้น

เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy)

เป็นเมืองที่มุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ สร้างให้เกิดความเชื่อมโยงและความร่วมมือทางธุรกิจ และประยุกต์ใช้นวัตกรรม ในการพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนธุรกิจ (เช่น เมืองเกษตรอัจฉริยะ เมืองท่องเที่ยวอัจฉริยะ เป็นต้น)

การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance)

เป็นเมืองที่มุ่งเน้นพัฒนาระบบบริการเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการภาครัฐสะดวก รวดเร็ว เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลทำให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้